

VU Research Portal

Tuchtrecht vaak beter dan strafrecht

Timmer, J.S.; van der Steeg, M.

published in

Het Parool

2015

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Timmer, J. S., & van der Steeg, M. (2015). Tuchtrecht vaak beter dan strafrecht. *Het Parool*.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal ?

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

Politiegeweld Tuchtrect vaak beter dan strafrecht

Als er een schot valt, sluit de politie de rijen

Het strafrecht is niet de meest geschikte weg om politieoptredens te beoordelen, betogen Magrete van der Steeg en Jaap Timmer.

Er is veel te doen om de beoordeling van politie-geweld. Er is nieuwe regelgeving in de maak die een minder kwetsbare positie moet opleveren voor agenten die hun vuurwapen hebben gebruikt. De discussie spitst zich nu toe op de werking van het strafrecht. Gaat het om de toetsing van politiegeweld, dan wordt er strafrechtelijk gedacht. Maar het strafrecht is niet de meest geschikte weg om politieoptredens te beoordelen. Het tuchtrect biedt daarvoor betere mogelijkheden.

Het strafrechtelijk perspectief is te beperkt: de vraag of een individu een strafbaar feit heeft gepleegd, staat centraal. De rol van de leiding en van collega's blijft buiten beschouwing. De vraag of het optreden professioneel was, komt niet aan de orde.

Er kleven meer nadelen aan het strafrecht. Voor de politieman of -vrouw is dit een langdurige lijdensweg van onzekerheid, die hem of

haar criminaliseert ongeacht de uitkomst. Een vonnis levert geen inzicht op die ten goede komen aan professioneler optreden.

Daarbij doet het strafrecht geen recht aan de verantwoordelijkheid van de politieorganisatie om politie-geweld te beoordelen. De leiding wijst nu met een beschuldigende vinger naar de rechter, bijvoorbeeld na de veroordeling van een Limburgse agent deze zomer. Maar aan gedegen toetsing van het eigen optreden komt de politie zelf nu doorgaans niet toe.

In plaats van vergaand aan het strafrecht te sleutelen, zien wij hier een beter alternatief in het tuchtrect. Het politietuchtrect is veel minder bekend dan bijvoorbeeld het medisch tuchtrect. Tuchtrect kan het strafrecht op een tweede plan zetten.

Bij artsen komt het strafrecht pas in beeld als er sprake lijkt te zijn van een bewuste fout. Een van de voordelen van het tuchtrect is dat de af-

doening wordt afgestemd op de situatie: een straf bij verwijtbaar optreden, in andere gevallen bijvoorbeeld een opleidingsverplichting. Wanneer het tuchtrect voor politiemensen een belangrijker positie zou krijgen, dan is het strafrecht pas aan de beurt

Een agent die geschoten heeft, krijgt soms van zijn baas een pluim, en van het Openbaar Ministerie straf

wanneer er evident onrechtmatig is opgetreden.

Het politietuchtrect is wel aan een opfrisbeurt toe. In zijn huidige vorm biedt het slachtoffers te weinig soelaas, want er is geen klachtmogelijkheid. De tuchtrectelijke procedure is niet transparant, niet onafhankelijk en onpartijdig en leidt niet tot jurisprudentie. De professionele toetsing en beoordeling zijn alleen kenbaar voor de politieambtenaar zelf. De organisatie leert er dan ook niet van.

De tuchtrectelijke procedure moet wel aan tenminste drie eisen voldoen: transparantie, openbaarheid en onafhankelijkheid.

Transparantie: het moet duidelijk zijn hoe de beoordeling van het politieoptreden plaatsvindt, op basis van welke feiten, regels en professionele voorschriften. De inhoudelijke behandeling van de zaak moet in de openbaarheid plaatsvinden. Tot slot moet een onpartijdig college met onafhankelijke deskundigen een stem hebben in het oordeel over het politieoptreden. Nu spreekt de korpschef recht in het tuchtrect.

In de huidige situatie kan de politietuchter in een gespleten positie terechtkomen: van de organisatie krijgt hij een pluim voor doortastend optreden, terwijl het Openbaar Ministerie hem vervolgt en de strafrechter hem schuldig verklaart. Dat is voor niemand begrijpelijk.

Politie moet verantwoordelijkheid nemen om eigen geweld te toetsen. FOTO YOUTUBE

Door tegen de strafrechtelijke toetsing aan te schoppen, loopt de politieleiding nu weg voor de eigen verantwoordelijkheid om geweld van medewerkers zelf te evalueren, te toetsen, te beoordelen en daar zo nodig consequenties aan te verbinden. Alleen op die manier wordt het slachtoffer serieus genomen.

Leren van incidenten, kritische zelfreflectie, dat is wat wij mogen verwachten van de politie. Op dat punt is de politie op dit moment onvoldoende geloofwaardig. De reflex is dat wanneer er een schot is gevallen de rijen zich sluiten en de hele organisatie, de korpschef voorop, de schutter steunt. Deze houding is niet

vol te houden in een samenleving die kritisch kijkt naar uitingen van macht en geweld. Verontschuldiging zoeken in de hectic waarin politiemensen moeten werken, doet onvoldoende recht aan de soms ingrijpende gevolgen.

Het strafrecht kan alleen legitiem op afstand worden gehouden wanneer de politie zorgt voor een transparante, openbare en onafhankelijke toetsing van geweldgebruik en bereid is zo nodig maatregelen te nemen. Een tuchtrectelijke procedure legt de verantwoordelijkheid voor toetsing van politieoptreden daar waar deze primair hoort: bij de politieorganisatie.

Magrete van der Steeg is advocaat in politiezaken te Deventer.

Jaap Timmer is universitair hoofddocent maatschappelijke veiligheid aan de Vrije Universiteit Amsterdam.

Het Parool en De Balie presenteren

STADSGESPREEKEN

In de ban van de fiets

Hoe staat het met het fietsbeleid in Amsterdam nu stallingen en fietspaden overvol raken en de stad almaar drukker en drukker wordt? Is de dictatuur van de fiets – het nummer één vervoersmiddel van de stad – doorgeslagen of moeten we vooral koesteren dat Amsterdam zo'n fietsstad is?

- **Zeeger Ernsting** raadslid GroenLinks
- **Marco te Brömmelstroet** directeur Urban Cycling Institute
- **Rik Torn** raadslid VVD
- **Gerrit Faber** Fietsersbond Amsterdam
- **Thomas Koorn** beleidsadviseur Verkeer en Vervoer gemeente Amsterdam

Presentatie: **Tim Wagemakers** (De Balie)
Roelf Jan Duin (Het Parool)

Datum 17 november, 20.00 uur, De Balie
Entree: €10. €2,50 korting met deze bon
Kaarten aan de kassa of via www.debalie.nl

Het **PAROOL** *de* **balie**